

Михальський В.В.,

кандидат економічних наук,
доцент кафедри міжнародної економіки
Національного авіаційного університету

ГРОШОВО-КРЕДИТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЗОЛОТА В УМОВАХ ОБМЕЖЕНОСТІ РЕСУРСІВ

Розглядається еволюція використання золота у світі. Проводиться аналіз трьох різновидів золотого монометалізму, а також порівняльний аналіз сучасних e-gold-систем. Пропонується використання цифрового золота як світової валютної одиниці.

The author scrutinizes the evolution of using gold in the world; analyzes the three types of gold monometallism; offers a comparative survey of modern e-gold systems; and suggests to use the digital gold as the world currency.

У теперішній час багато країн, які відмовились від золотого вмісту своїх валют, досі визнають золото базовим активом, що є гарантією одержання прибутку в різних фінансових ситуаціях. У кризових і некризових ситуаціях, які виникають із певною часткою імовірності на фінансових ринках, застосування золота підтримує портфельні інвестиції, а також допомагає менеджерам компаній, котрі виконують обов'язки довіреної особи, управляти ризиком. Незважаючи на те, що на коливання ціни золота впливає співвідношення попиту та пропозиції, а також деякі макроекономічні фактори, воно залишається єдиним привабливим активом, який на даний час не втратив своєї ліквідності. Одним із пояснень цього феномену є те, що його вартість обернено пропорційна вартості всіх фінансових активів. Крім того, соціо-культурні традиції використання золота впливають на одну з функцій грошей, а саме застосування їх для накопичення. Водночас золото досі залишається мірилом багатства, а надалі, на думку більшості громадян, його вартість тільки зростатиме.

Дослідження використання золота в ролі грошово-кредитного активу проводилися досить широко. За часів СРСР увагу цьому питанню з марксистсько-ленінських позицій приділяли А. Анікін¹, В. Борисов² та інші, а з-поміж зарубіжних дослідників — зокрема Дж. О'Коннор³. В Україні проблему торгівлі дорогоцінними металами вперше порушив В. Гетьман, а питаннями практичного використання золота в Україні займався А. Шаров⁴. Проте узагальнюючих досліджень можливостей грошово-кредитного потенціалу золота не проводилося.

¹ Аникин А. Золото // Международные отношения. — 1984. — № 6. — С. 134—141.

² Борисов В. Золото в экономике современного капитализма. — М.: Наука, 1984. — 323 с.

³ O'Connor G. VAT change fails to gold demand //Financial Times. — 2000. — Jan.12. — P. 26;
O'Connor G. GFMS survey predict stability in gold price //Financial Times. — 2000. — Jan.13. — P. 26.

⁴ Шаров А. Эволюция денег при капитализме. — М.: Наука, 1990. — 345 с.

Такі дослідження особливо потрібні на сучасному етапі розвитку економіки, в умовах обмеженості ресурсів.

Можна виділити три основних етапи використання золота людством:

1. Протягом століть дорогоцінні метали, й золото зокрема, в усьому світі відігравали роль грошей.

2. З поширенням практики використання паперових, а потім і електронних, грошей золото перестало використовуватись як грошовий еквівалент.

3. На сьогодні золото застосовується як фінансовий інструмент, а саме:

— як засіб хеджування інвестиційного портфеля та збереження його прибутковості;

— як кредитний інструмент і засіб одержання доходу на грошовому ринку;

— як засіб платежів і заощадження.

На *першому етапі* дорогоцінні метали виконували дві окремі функції грошей, а саме утворювання скарбу та міри вартості. Такі метали повинні були не псуватися з плином часу, бути зручними у транспортуванні та зберіганні, мати малий об'єм і значну цінність, яка залежить не тільки від умов виробництва, а й відповідних характеристик, що визначають споживчу вартість металу. Цим вимогам у стародавні часи відповідали золото та срібло, тому вони стали найвідомішими представниками дорогоцінних металів, а трохи пізніше — платина.

Золото приваблювало людство з давніх давен. У міжнародних відносинах його використовували тільки як грошовий товар. У ролі світових грошей воно зберігало дві споживчі вартості: з одного боку, виконувало функцію обміну, а з другого — загального засобу обміну. Протягом сторіч цей метал цінувався завдяки своїй рідкості та красі. Згодом виникла ідея щодо використання золота в економічному житті, й людство почало застосовувати дорогоцінні метали як готівкові гроші, оскільки вони були визнані в різних країнах загальним еквівалентом. Тому їхня кількість символізувала ступінь багатства й рівень соціального стану, адже вони становлять цінність самі по собі, а не з волі держави.

При металевому обігу функцію грошей як міри вартості виконували наявні гроші із золота та срібла. Вони ідеально відображали вартість. Багато років по тому формою прояву вартості стає ціна товару. Ціна товару була потрібна для того, щоби перетворити мінове відношення на кількісну оцінку через гроші. На стадії формування товарних відносин гроші відіграли роль еквівалента дорогоцінних металів. Як результат, товари стали відноситися один до одного в постійній пропорції. Це привело до виникнення масштабу цін, що визначає певну кількість металу, вага якого в товарі є фіксованою одиницею виміру. Країни почали встановлювати фіксовані масштаби цін, тобто кількість дорогоцінного металу, що були прийняті за національну одиницю виміру. Приміром, за долар США в 1900 році прийняли 1,50463 г чистого золота. За його девальвації в 1937-му вміст упав до 0,889 г, у 1971-му — до 0,818 г і в лютому 1973 року — до 0,737 г.

Товарний обіг включає дві зміни форм вартості, а саме продаж одного товару та придбання іншого, й відрізняється від безпосереднього обміну товарами тим, що обслуговується грошима як засобом обігу. Це дало змогу подолати індивідуальні, часові та просторові кордони, характерні для прямого товарного обміну. На тому етапі вибір зупинився на золоті, а золота монета стала відігравати роль посередника при обміні обох товарів. Вибір цього металу як загального еквівалента зумовлений його рідкістю у світі та високою цінністю: більша вартість у меншому обсязі. До того ж золото не піддається руйнівному впливу часу на відміну від паперових носіїв, тому воно стало дійсними грошми. Для перетворення дорогоцінного металу на готівкові гроші він повинен виконувати функцію засобу обігу, тому виникла потреба в карбуванні монети*.

Першою країною Європи, де наприкінці XVIII століття встановився золотий монометалізм як тип грошової системи (законодавчо закріплений у 1816 році), стала Велика Британія. В інших країнах він був уведений пізніше, в останній третині XX століття. Тоді як у країнах Західної Європи в XIX столітті було поширене золоте карбування, а золота монета витіснила срібну із внутрішнього обігу, в Росії (1843—1852 роки), Голландії (1847—1875 роки) та Індії (1852—1893 роки) оберталася срібна монета. Згодом, витіснивши з обігу срібло, золото стало дійсними грошима, перетворившись водночас на грошовий товар і монету, тобто одночасно стало мірою вартості та засобом обігу — товаром-грошима.

Функцію грошей як засобу утворювання скарбів, накопичень і заощаджень виконували повноцінні та реальні гроші з дорогоцінного металу. Оскільки гроші є символом багатства, виникає бажання їх накопичувати. Отож гроші, виручені продавцем, можна накопичувати у вигляді скарбів. В умовах металевого грошового обігу ця функція грошей виконувала роль стихійного регулятора закону грошового обігу. Коли на ринку була надмірна кількість золотої монети, це приводило до її накопичення чи перетворення на зливки золота. Якщо монети на ринку бракувало, заощадження викидалися в обіг, що відтворювало баланс із товарним ринком.

В умовах металевого грошового обігу центральні банки були зобов'язані мати золоті запаси у вигляді резервів внутрішнього грошового обігу, запаси обміну банкнот на золото та міжнародних платежів. На 1971 рік монети із золота у світі почали обмінювати відповідно до їхнього золотого вмісту. Така система дістала назву золотого стандарту. Так, один фунт стерлінгів містив 50 ґранів (1 ґран = 0,0648 г золота), а долар — 25 ґранів, тож один фунт стерлінгів обмінювали на два долари.

* Дорогоцінні метали відомі людству понад 6 000 років і протягом цього часу залишаються загально визнаною цінністю. Одна з найранніших згадок про золото, використане в ролі грошей, датується 560 роком до н. е. У той час володар Лідії Крескас викарбував монету, прикрасивши її власним зображенням. Ще до того, як золото стало відігравати роль засобу платежу, воно непогано виконувало іншу функцію грошей — засобу обміну (див.: *Михальський В.В.* Роль фінансового ринку в економічному розвитку реального сектору економіки. — К.: Ніка-Центр; Ельга, 2005. — 293 с.).

У теперішній час усі ці функції золотого резерву центрального банку відпали через вилучення золота з обігу, припинення обміну банкнот на золото та золотих паритетів валют. Але приватні особи ще й досі розглядають золото як надійну гарантію заощаджень. Активний ринок тезавраторів охоплює приблизно третину людства. Крім того, золоті запаси забезпечують довіру до національних валют, що використовуються в міжнародних платежах.

Відповідно до розміну знаків вартості на золото розрізняють три різновиди золотого монометалізму: золотомонетний, золотозливковий і золотодевізний (золотовалютний) стандарти.

Золотомонетний стандарт найбільше відповідав вимогам капіталізму періоду вільної конкуренції. Він сприяв розвитку виробництва, кредитної системи, світової торгівлі та вивозу капіталу. Цей стандарт характеризується такими основними рисами⁵:

- у внутрішньому обігу країни перебуває повноцінна золота монета, а золото виконує всі функції грошей;
- дозволяється вільне карбування золотих монет для приватних осіб на монетному дворі країни;
- неповноцінні гроші, що перебувають у обігу (банкноти, розмінна монета), вільно й необмежено обмінюються на золото;
- допускається вільний експорт та імпорт золота й іноземної валюти, а також функціонування вільних ринків золота.

Функціонування золотомонетного стандарту потребувало наявності у центральних емісійних банків золотих запасів, які виконували роль резерву монетного обігу, а також світових грошей, забезпечували обмін банкнот на золото.

Золотомонетний стандарт припинив своє існування після Першої світової війни (щоправда, у США він проіснував до 1933 року). Грошові реформи в Європі привели до вороття до золотого стандарту у двох урізаних формах: золотозливкового та золотодевізного стандартів.

При золотозливковому стандарті, на відміну від золотомонетного, відсутні золоті монети в обігу та їх вільне карбування. Банкноти, як і інші неповноцінні гроші, обмінюються тільки на золоті зливки. У Великій Британії ціна стандартного зливка вагою 2,4 кг дорівнювала 1700 фунтів стерлінгів, у Франції ціна зливка вагою 12,7 кг — 215 000 франків.

Хоча й монети, і зливки зроблені з одного дорогоцінного металу, їхні функції та властивості помітно відрізняються. Золото у зливках стало загальним, усесвітнім еквівалентом. Золото як засіб обігу відрізняється від золота як масштабу ціни й перестає бути дійсним еквівалентом товарів, ціни яких воно реалізує⁶. Золота монета у процесі обігу втрачає свою вагу та стирається. Золото у зливках, як грошовий товар,

⁵ Марфуни А. С. История золота. — М.: Наука, 1987. — 401 с.

⁶ Гальчинский А. С. Карл Маркс об историзме денежных отношений (методологический аспект). — М.: Мысль, 1985. — 190 с.

має дві споживчі вартості: по-перше, воно є конкретним товаром, а по-друге — засобом обміну. А золота монета має тільки одну споживчу вартість, тобто виступає лише як засіб обміну, й сама по собі більш ні для чого не потрібна.

Завершення формування золота як товару-грошей знаменувало собою початок кінця. За функціонування золотої монети було непотрібно робити із золота товар. Не мало значення, скільки в ній міститься золота. Через зношування та стирання монета з перших своїх кроків у обігу позначала більше металу, ніж насправді вміщувала. Золота монета в масовому масштабі перетворювалася на знак золота, стаючи загальним символом готівкових грошей.

У Австрії, Німеччині, Данії, Норвегії та інших країнах було встановлено золотодевізний (золотовалютний) стандарт, за якого також відсутні обіг золотих монет та їх вільне карбування, а обмін неповноцінних грошей на золото відбувається з допомогою обміну на валюту країн із золотозливковим стандартом. Так зберігався непрямий зв'язок грошових одиниць країн золотодевізного стандарту із золотом. Стабільний курс національної валюти підтримувався методом девізної політики, тобто через купівлю чи продаж національних грошей за іноземні з урахуванням падіння чи зростання на ринках курсу національної валюти. Таким чином, при золотодевізному стандарті валюти країн ставилися в залежність одні від одних. Через світову кризу 1929—1933 років усі країни скасували золотий стандарт (1931 рік — Велика Британія, 1933-й — США, 1936 рік — Франція), запровадивши систему нерозмінного банкнотного обігу.

Перехід до *другого етапу* використання золота ознаменувався зведенням його до рівня товару з особливими властивостями. На певній стадії розвитку валютних взаємовідносин між країнами настав такий момент, коли зобов'язання країн-боржників сплачувати золотом дефіцит свого платіжного балансу на вимогу країни-кредитора почали стримувати торговельну експансію країн-експортерів. Разом із тим країни-імпортери повинні були жити відповідно до своїх доходів, залежно від власних запасів золота. Тому деякі держави вважали його гарантом порядку та універсальним платіжним засобом. Причому на той час більша частина добутого людством дорогоцінного металу була сконцентрована у сховищах США та інших розвинутих держав. Тоді, вже починаючи з 1971 року, уряди цих країн прийняли низку міждержавних домовленостей, які анулювали фіксований валютний курс. Ямайська угода 1976 року остаточно скасувала в міждержавних розрахунках розмін національних валют за фіксованим курсом, що фактично надало можливість демонетизувати золото. Уряди почали надавати перевагу офіційним запасам цього металу, а ринок золота став розглядатися як світовий приватний ринок із добре організованими інфраструктурою, продуктами, правилами, процедурами і традиціями. При цьому центральні банки на ньому стали лише клієнтами⁷. Такий підхід відтворив ідеальні умови

⁷ Борисов В. Золото в економіке сучасного капіталізму. — М.: Наука, 1984. — 323 с.

для стимулювання міжнародної торгівлі через засоби кредитної експансії національними валютами, а золото було порівняно до товару.

У 1978 році, коли було накопичено 33 000 тонн золота, правління МВФ дійшло висновку, що цей метал використовується і як товар, і як фінансовий актив⁸. Це також було підтверджено 1999 року у Вашингтоні, де зустрілися провідні країни світу й була підписана угода про квоти продажу державами впродовж п'яти років золота (200 тонн для кожної держави), оскільки його ціна на спот-ринку почала падати. Також було запроваджено використання деривативів для підтримки ціни на золото.

Фінансова складова золота — водночас і як фінансового активу, і як товару — зумовила розвиток *третього етапу* його використання, що було доведено подальшою світовою практикою застосування золота й науковими дослідженнями. Ученими близького та далекого зарубіжжя використанню, перспективам та вивченню впливу й застосуванню дорогоцінних металів у економіці приділяється значна увага. Публікації російських економістів, таких як М. Єршов, В. Орлов, а також американських дослідників Дж. Чова, Р. Скотта-Рама та інших, визначають, що використання дорогоцінних металів, і зокрема золота, як фінансового активу в інвестиційних портфелях надає країні значні фінансові та економічні вигоди. Результати всіх досліджень можна звести до наступного. По-перше, для збереження прибутковості інвестиційного портфеля у разі фінансових криз, технократичних катастроф, певних політичних подій виникла потреба в надійному фінансовому активі. Шукати довго не довелося, тому що такий актив традиційно використовувався на Заході та Сході. Крім того, він приносить прибуток навіть у інфляційний період.

По-друге, змінилася сама сутність торгівлі золотом і одержання прибутку від його використання. Тепер жоден зі спекулянтів не робить ставку на один актив, а проводить операції, які хеджують один вид активу через інші. Те саме стосується й золота, а сам механізм працює за такою схемою. Центральні банки надають у оренду золото комерційним банкам за визначеною кредитною ставкою, причому фізичне золото залишається у сховищах центральних банків. Продавши метал на спот-ринку й виручивши за нього кошти, комерційний банк купує короткотермінові державні папери США. Після закінчення терміну папери погашаються, а комерційні банки купують золото на спот-ринку. Згодом воно повертається до центрального банку з процентом за використаний кредит.

Крім того, основним покупцем золота у видобувних компаній є комерційний банк або банк, що спеціалізується на купівлі-продажу наявного золота. Сама схема торгівлі золотом базується на строкових контрактах — форвардних та опціонних. При настанні терміну постачання виробник може продати банку як щойно добуте золото, так і придбане на ринку за ціною, зафіксованою в

⁸ Rahn Richard W., MacQueen Bruce R., Rogers Margaret L. Digital Money & Its Impact on Gold: Technical, legal and economic issues // www.gold.org.

контракті, коли спот-ціна на ринку вища, ніж в угоді. Таким чином, комерційні банки одержують прибуток, по-перше, від різниці між ціною спот-ринку та зафіксованою в контракті й, по-друге, від різниці відсоткових ставок грошового ринку.

З розвитком комп'ютерної техніки та засобів телекомунікацій, винайденням нових засобів передачі цифрової інформації з'явилися цифрові грошово-кредитні й торгові системи. Відтепер фінансові трансакції можна проводити в режимі реального часу, коли контрагенти знаходяться на далекій відстані. Програмне забезпечення, що кодує інформацію, дає змогу безпечно передавати дані чи грошові кошти в будь-яку країну світу, причому гроші чи інші види активів можуть бути переміщені за мінімальну вартість. Обмін грошових коштів на товари та послуги можна проводити без використання матеріальних символів. Сьогодні вже є можливість купувати золото з допомогою е-торгівлі, розроблено низку систем, які дають змогу купувати та продавати дорогоцінний метал. Це системи "PayPal", "MilliCent", "Mondex", що не підтримані золотом, а також системи цифрового золота "e-gold", "DigiGold", "GoldMoney" та інші⁹.

Сучасний етап розвитку платіжних систем характеризується ідеєю запровадження для розрахунків між країнами світової валютної одиниці (СВО). Ця ідея базується на двох чинниках, що визначають напрямки розвитку фінансової системи в умовах обмеженості ресурсів¹⁰. По-перше, введення СВО припускає страхування валютних ризиків. Волатильність курсів парціальних валют у СВО нижча, ніж у курсів цих валют на світовому валютному ринку, й залежить від ваги валют у валютному кошику. Коли вага становить 100 %, волатильність узагалі відсутня, тобто СВО прив'язана до визначеної валюти, а коли її вага — 50 %, волатильність парціальної валюти вдвічі менша від її волатильності на світовому ринку. Коли вага становить 0 %, волатильність парціальної валюти дорівнює волатильності світового ринку. Цим самим користувачі СВО застраховані від надмірних викидів валют на світовому ринку, а самі викиди вирівнюються.

По-друге, при користуванні СВО відсутні витрати на конвертацію валют. При переведенні вкладу в будь-якій національній валюті у СВО можна без витрат на конвертацію мати доступ до будь-яких парціальних валют. Це надає користувачам СВО гнучкість у застосуванні будь-якої валюти.

Запровадження СВО разом із розвитком систем цифрового золота сприятиме розвитку кредитних відносин і надасть можливість використовувати золото як світову цифрову валюту. Таким чином, дорогоцінний метал можна буде викорис-

⁹ *Rahn Richard W., MacQueen Bruce R., Rogers Margaret L.* Digital Money & Its Impact on Gold: Technical, legal and economic issues // www.gold.org.

¹⁰ *Юровицкий В.* Выход из надвигающейся катастрофы — мировые валютные единицы (о переходе от доллара к мировой валютной единице) // *Финансовый бизнес.* — 2005. — № 2. — С. 51—54.

товувати для вдосконалення міжнародних розрахунків через електронні платежі та Інтернет із допомогою смарт-карт**.

Застосування золота в майбутньому як СВО має дві основні переваги. Перша пов'язана з тим, що люди віддавна цінують і довіряють цьому дорогоцінному металу, до того ж він матеріально не залежить від контролю уряду. Отже, золото у вигляді цифрової валюти може сприйматися автоматично, маючи переваги в умовах конкуренції за народну довіру порівняно з іншими видами валют.

Друга важлива перевага застосування золота як цифрової СВО пов'язана з тим, що існує велика потреба у зберіганні золотих активів не з метою проведення грошово-кредитних операцій, а в інших цілях. Деякі приватні власники золотих активів зацікавлені в побудові з допомогою цифрового золота чи інших фінансових активів, що ґрунтуються на ньому, грошового ринку. Крім того, деякі банки та основні власники золота, які обслуговують цей ринок, могли би збільшити привабливість своїх послуг, якби сальдо довірчих рахунків, на яких вони зберігають золото, стало ліквіднішим. Узагалі цифрові золоті активи надають значні переваги перед іншими конкурентами, крім основних валют економічно розвинутих країн. За домовленістю з емітентами золотих грошей банк, відповідно до інструкцій своїх клієнтів, мав би можливість переміщувати золото з рахунку клієнта на рахунок електронного постачальника грошей.

Крім того, значна кількість дорогоцінного металу використовується для приватних інвестиційних цілей. Загалом у світі, в офіційних резервах, зберігається понад 33 000 тонн золота¹¹. Тоді як попит на цей метал у розвинутих країнах обмежений, інвестиційний попит на нього — приблизно 400 тонн на рік¹². Тоді як багато власників золота не мають доступу до Інтернету, а отже, не мають змоги конвертувати своє золото в електронну форму, є приватні особи, котрі можуть інвестувати наявне золото в цифрове, а їхні заощадження — стати основою для будь-якої цифрової системи. Оскільки е-золото приваблюватиме нових користувачів, попит на нього спочатку зростатиме. Тому гроші на 100 % повинні бути забезпечені матеріальним золотом чи фінансовими інструментами, забезпеченими цим дорогоцінним металом.

Запровадження цифрового золота як світових грошей пов'язане з низкою проблем¹³. Ось основні з них:

1. У е-торгівлі та світовому бізнесі неохоче приймають цифрове золото в обмін на товари та послуги.

** На сучасному етапі ціноутворення золота базується на Лондонському фіксіну. Ціни на метал встановлюються при відкритті й закритті торговельної сесії протягом дня в провідних світових валютах. Коли золото запровадять як СВО в цифровій формі, буде неможливо повернутися до золотого стандарту через коливання його ціни.

¹¹ International Monetary Fund; International Financial Statistics.

¹² World Gold Council; Gold Demand Trends database // www.gold.org.

¹³ *Rahn Richard W., MacQueen Bruce R., Rogers Margaret L.* Digital Money & Its Impact on Gold: Technical, legal and economic issues // www.gold.org.

2. Більшість клієнтів не довіряють е-золоту як валюті (у фінансовому плані).
3. Операційні витрати повинні бути конкурентоспроможними порівняно з існуючими методами оплати.
4. На сьогоднішній день фактично відсутні ліквідні боргові інструменти в золоті для вкладення капіталу.
5. Цифрове золото має бути технічно безпечним, а користувачі повинні бути впевнені, що як власники золота в електронній формі вони не збанкрутують через недоліки в проекті системи.
6. Цифрове золото в ролі грошей має бути легким у користуванні.

Відповідь на питання, бути чи не бути цифровому золоту, залежить від спроможності золотодобувної галузі й фінансової індустрії наситити ринки золотими виробами, які могли б використовуватися для підтримки валют та інших фінансових інструментів чи хеджування зобов'язань по золоту, а також від того, чи визнають розрахунки цифровим золотом вигіднішими, ніж будь-якою іншою валютою.

Історія застосування дорогоцінних металів та, зокрема, властивості золота довели його величезний потенціал. І сьогодні воно використовується значно ширше, ніж на ранній стадії розвитку цивілізації. Розкрито його кредитні можливості через використання форвардних контрактів; із допомогою опціонних контрактів золотодобувні компанії фіксують ціну металу на перспективу, тому що спот-ціна золота підлягає ринковим коливанням; розроблено механізм, який дає змогу хеджувати один фінансовий актив через інший; визначено природу золота як товарного та фінансового активу.

З розвитком новітніх засобів телекомунікаційного зв'язку та використання комп'ютерної техніки розпочалася ера е-торгівлі золотом (у Європі її частка становить 6 %). Розроблено не тільки грошові системи для оплати за придбані товари, а й системи торгівлі цифровим золотом. Сучасний стан використання е-золота дає змогу перейти до нового етапу розвитку платежів і застосування цифрового металу в ролі СВО.

У сучасному суспільстві обсяги контрактів у цифрових системах золота при купівлі дорогоцінного металу за іноземну валюту перевищують обсяги угод, що укладаються в цифровій доларовій системі. Електронне золото придатне до застосування як у матеріальному, так і у віртуальному світах. У ідеалі такі гроші можна буде купувати в місцях їх продажу та в діалоговому режимі. Це дало б змогу використовувати цифрове золото в міжнародних платежах. До речі, його використання як світових грошей має сенс ще й тому, що зникне потреба в конвертації валют, а користувачі не втрачатимуть гроші на обмінних операціях.